

Laatuporinat 2021: Jatkuva oppiminen

Hanna Marttiini: Tervetuloa kuuntelemaan Laatuporinat 2021 -podcast-sarjaa. Tässä jaksossa keskustelemme jatkuvasta oppimisesta. Keskustelemassa ovat Merija Timonen ja Antti Koski ja minä olen Hanna Marttiini. Voisitteko lyhyesti esitellä itseänne?

Merija Timonen: Kyllä. Merija Timonen ja toimin Lapin yliopiston opetus- ja oppimispalveluiden johtajana. Jatkuva oppiminen on osa sitä työtä myös.

Antti Koski: Joo. Antti Koski ja yliopiston koulutus- ja kehittämispalvelut yksiköstä ja toimin tämän yksikön johtajana. Ja jatkuva oppiminen on meidän yksikön aivan perustehtävä ja siitä tässä varmaan tullaan keskustelemaan.

Hanna Marttiini: Kyllä, hyvä. Me voitaisiin aloittaa, Merja, että mitä tämä jatkuva oppiminen tarkoittaa ja miten se näkyy täällä yliopistossa käytännössä?

Merija Timonen: Jatkuva oppiminen kertoo osaamisen kasvattamisesta ja jatkuva oppiminen nimenomaan osaamisen kasvattamisesta työelämää varten tai työelämän ajan. Meillähän on muitakin käsitteitä, millä me puhutaan tällaisesta osaamisen kasvattamisesta. Ehkä sellainen yksilöllinen näkökulma nyt ja ehkä aikaisemmin on ollut käsite elinikäinen oppiminen, joka on jatkuvaa oppimista laajempi käsite. Käsite tarkoittaa osaamisen kasvattamista, oppimista vauvasta vaariin. Ja tämä jatkuva oppiminen nyt sitten keskittyy enempi sinne työikäisiin, työssä, työhön liittyen. Ja tuo elinikäinen oppiminen, jos sitä ajattelee laajempaan käsitteenä, ei välttämättä ole tällainen lineaarinen käsite, että kaikki a:sta b:hen ja c:hen jatkuu lineaarisesti. Vaan oppimisessa peruuetaan, tullaan taaksepäin, jatketaan eteenpäin, eli muovautuu eri elämänvaiheisiin. Jatkuvan oppimisen osalta ajatellaan, että osaaminen kasvaa koko ajan. Työelämä tarvitsee uudenlaista osaamista, päivitettyä osaamista ja jopa tietenkin työelämä tarvitsee ihan uusia osaajia, uuden alan osaajia.

Ja tämän jatkuvan oppimisen ja elinikäisen oppimisen käsitteiden lisäksi tietenkin me käytämme arkikielessä aikuiskoulutusta. Ja ehkä siinä käsitteessä on myös haluttu rajautua sinne ehkä sen ensimmäisen tutkinnon, ensimmäisen perustutkinnon jälkeiseen aikaan, eli myös sinne työelämäaikaan. Jatkuva oppiminen painottaa siis työikäisten osaamisen kasvattamista. Elikkä halutaan täällä meidän kansallisella tasolla ja kaikilla koulutusasteilla vastata sinne työelämän muuttuviin tarpeisiin. Tällä hetkellä näyttäytyy, että muutos on kovin vauhdikasta ja muutosta tapahtuu koko ajan. Mutta ehkä kun ajatellaan, niin ehkä tämä tilanne on ollut oikeasti aina. Muutosta tapahtuu, sitä tulee koko ajan, joten osaamisen tarpeetkin muuttuvat. Osaamisen kehittämisellä tämän jatkuvan oppimisen näkökulmasta tuetaan tietenkin yksilöiden mielekkäitä työuria. Ja samalla jatkuvalla oppimisella kansallisesti halutaan vastata yhteiskunnan hyvään työllisyyskehitykseen ja tietenkin tänne organisaatioille, yrityksille yritysten kilpailukykyä ja tuottavuutta.

No miten sitten Lapin yliopistossa käytännössä näkyy tämä jatkuva oppiminen? Nyt ja ehkä kyllä paljon aikaisemminkin se näkyy siinä, että yliopistokoulutukset kiinnostavat eri tahoja ja eri yksilöitä. Ja tietenkin se tarkoittaa ohjausta ja ohjaustarpeen kasvamista. Osaamisen kasvattajilla yksilöllisesti on jotakin kehittämistarpeita, omia kehityksen kohteita, mutta kyllä hyvin paljon tämän jatkuvan oppimisen kehityskohteita on siellä työyhteisössä, organisaatiossa. Tässä jatkuvan oppimisen

ohjauksessa tietenkin siellä yksilön näkökulmasta ajattelisin, että näkyy myös tällä hetkellä ensimmäistä kertaa yliopistotasoihin opintoihin tuleminen. On se sitten yksittäisiä opintoja, tutkintoja tai tällaista ammatillista täydennyskoulutusta. Eli hakeutuminen jo ensimmäisiin yliopisto-opintoihin vaatii ohjausta. Ja ohjauksessa yksilöiden vahvuuksien tunnistaminen on mielestäni keskiössä. Eli ohjausta siihen, että löydetään sitä mielenkiintoa siihen osaamisen kasvattamiseen, mutta löydetään niitä tilanteita, että missä ollaan menossa, mitä jo osataan, mitä kehitetään. Ja tällä tavalla pystytään sitten kohdentamaan sitä ohjausta ja ehkäpä sitä koulutustarjontaa.

Ja sitten se missä näkisin, että tämä jatkuva oppiminen yliopistossa nyt näkyy, on siinä tarjonnan suunnittelussa. Eli ehkä perinteisesti ollaan ajateltu, että yksi korkeakoulututkinto on sellainen paketti, jota yksilö tai jopa työyhteisönkin tarvitsee. Mutta kyllä tällä hetkellä nämä sisällöt, joita esimerkiksi tutkintokoulutuksissa on, niin jopa pienempiä paketteja tarvitaan koko ajan. Kehittämistä voidaan ja osaamisen kasvattamista voidaan tehdä pienemmilläkin kokonaisuuksilla. Ehkä siinä meillä on sitä työtä sitten löytää niistä kokonaisuuksista mielenkiintoisia sisältöjä, joita yksilöt ja työyhteisöt tarvitsevat tähän osaamisen kasvattamiseen.

Hanna Marttiini: Kiitos Merija. Ja miten sitten — paljon kerroitkin, että mitä on tehty jo nyt ja miten se ilmenee täällä yliopiston puolella — sitä tullaan kehittämään nyt ihan lähivuosina ja nyt.

Merija Timonen: Joo. Jos jatkan tuohon, että tosiaan tätä tarjontaa on, mutta se ei ehkä kohta eikä löydä yksilöitä eikä työyhteisöjä. Niin kyllä tässä kehittämisessä — niin Lapin yliopiston osalta kuin varmasti kaikkien muidenkin korkeakoulujen osalta — niin nyt työtä on tehty ja kehitetään edelleen sen sisältöjen löydettävyyteen. Miten tarjontaa esitetään? Minkä minkälaisella kielellä siitä kerrotaan? Eli miten kaikki tuota löytävät sitä tarjontaa yliopistoista, nyt meidän yliopistosta? Ja ehkä tällaisia palvelubrändejä on nyt tässä viime aikoina lanseerattu ja erilaisia sivustoja rakennettu. Tarjonnan esittäminen, se tarvitsee nimenomaan kehittämistä. Ja siinä myös Lapin yliopisto on osaltaan aloittanutkin. Ja ehkä se kehittäminen tarvitsee myös sitä, että me tunnustetaan niitä sisältöjä kaikesta laajasta sisällöstä ja osataan niitä tuoda paketteina, moduuleina tarjolle.

Lapin yliopistossa on ollut, kuten muissakin yliopistoissa on ollut, tällainen jatkuvan oppimisen kehittämisprojekti. Meidän osalta se alkaa olemaan nyt sitten loppusuoralla tämän kevään osalta. Mutta täällä on kehitetty ja pilotoitu erityisesti tällaisia pienempiä moduuleja, kokonaisuuksia. Ja Lapin yliopiston osalta näissä jatkuvan oppimisen kehittämisprojekteissa on pilotoitu esimerkiksi kahta MOOC-kurssia (massive open online course), joka on sisältörakennettu, tarjontarakennettu ja tietenkin sen levittäminen rakennettu. Sellaista uutta meidän yliopistolla. Mutta näissä jatkuvan oppimisen kehittämisen piloteissa on ollut myös sitten pilotti, joka on kehittämisprojektina tehty organisaation kanssa. Ja ehkä sitten yksi kehittämispilotti, jossa ajatellaan tätä elinikäistä oppimista; eli osaamisen ja oppimisen taitojen kehittämistä vastaamaan korkeakouluopiskelijoita.

Eli näitä kehittämispilotteja ja niistä saatua oppia jaetaan ja levitetään sitten kaikille muillekin täällä yliopistoyhteisössä. Ja samalla levitetään myös tällaista kehittämisprojektin mallia, jossa lähdetään siihen tarpeen ennakkoinnista ihan sinne tarjonnan kehittämiseen ja jatkuvan kehittämisen malliin. Ja samalla sitten tässä Lapin yliopiston jatkuvan oppimisen kehittämisprojekteissa on mietitty näitä todentamisen paikkoja, missä yksilön suorituksia kirjataan, niin miten yksittäinen jatkuvan oppimisen opiskelija saa sitä omaa osaamistaan näkyville esimerkiksi opetushallituksen ylläpitämistä palveluista. Yhtenä esimerkkinä tällainen KOSKI-palvelu. Mutta jatkuvan oppimisen kehittämistä tietenkin. Se jatkuu koko ajan ja ehkä tällainen ammatillinen täydennyskoulutus eri yliopistojen

yksiköissä on sellainen, jota kehitetään koko ajan. Niitä moduuleja, jotka on jo ehkä kehittyneempiä sieltä tutkintokoulutuksen tarjonnasta.

Hanna Marttiini: Kiitos Merija. Ja tästä päästäänkin sitten koulutus- ja kehittämisspalveluihin ja jatkuva oppiminen. Miten teille näkyy, Antti, tämä jatkuva oppiminen tässä arkityössä?

Antti Koski: No niin kuin tuossa alussa totesin niin jatkuva oppiminen pitää sisällään täydennyskoulutuksen. Ja niin kuin Merija tuossa hyvin avasi tätä käsitettä, on hyvin laaja käsite. Ja tosiaan meidän tontille ja alueelle tässä nyt sitten sijoittuu täydennyskoulutus tai aikuiskoulutus, millä käsitteellä tälläkin kohtaa halutaan kutsua. Tässä on sillä tavalla tietenkkin, kun vähän pidempään katsonut tätä kehitystä tässä tällä saralla, niin huomaa, että näitä käsitteitä tulee ja hyvä näin. Uusien käsitteiden mukana tulee uudenlaisia painotuksia. Mutta se, että jatkuva oppiminen meillä näkyy räätälöitynä täydennyskoulutuksena, aikuiskoulutuksena. Ja keskiössä on se, että me tunnistetaan ja pyritään tunnistamaan asiakkaiden koulutustarpeita hyvin tarkkaan ja vastaamaan niihin. Että meillä toiminta perustuu kysyntään ja tarpeeseen. Se tuo automaattisesti sen, että meidän täytyy olla hyvin ajan tasalla sen oman tarjonnan kanssa ja se on nimenomaan siihen aikaan sidottua, kunkin ajan koulutustarpeisiin sidottua. Mutta se, että mihin meidän täydennyskoulutus, jatkuva oppiminen tällä hetkellä painottuu, niin meillä on selkeästi tällä hetkellä ehkä puolenkymmentä painopistealuetta. Näin voi meidän toimintaa jäsentää. Siellä korostuu yrittäjyyteen liittyvät koulutukset, kehittämishankkeet, johtaminen, työhyvinvointi on noussut hyvin vahvaan osaan nyt sitten tässä, voisiko sanoa viimeisen viiden vuoden aikana. Ja siihen sitten liittyy jotenkin tämä digitaalisuus, digiaika, mikä on tuon tuonut etätyön omat leimansa. Ja näihin koulutustarpeisiin me nyt sitten ollaan pyritty vastaamaan.

Ja sillä tavalla tietenkkin tässä jatkuvassa oppimisessä täällä meillä yliopistomaailmassa yksi semmoinen iso meidän valtti on tietenkkin tämä meidän yliopiston tutkimustoiminta. Elikkä tämä tutkimus, mitä tehdään yliopistolla, on kuitenkin meillä siellä vahvasti meidän koulutustarjonnassa pohjalla ja sen varaan rakennetaan, muokataan sitä käytäntöä soveltuvaksi. Tämä on yksi semmoinen etenkin piirre, mikä tässä meidän tarjonnassa näkyy ja on tietenkkin meillä semmoinen tietty, voisiko sanoa kilpailuvaltti tuolla koulutusmarkkinoilla. Mutta sinänsä ei tämä jatkuvan oppimisen tuleminen meidän perustoimintaa ole hirveästi muutoksia tehnyt. Tietenkkin me kaikki täydennyskoulutustoimijat ilolla ollaan tässä ajassa mukana, kun on huomattu ihan nyt. Siis nämä on lähtenyt edellisen hallituksen hallitusohjelmasta liikkeelle ja tämä on kuitenkin semmoinen meille täydennyskoulutuksen tekijöille hieno asia, että nyt tämä on, voisiko sanoa, vähän ehkä keventynyt. Lopultakin ymmärretty tähän jatkuvaan oppimiseen ja täydennyskoulutuksen merkitys työelämässä. Että sitä työtä me tässä nyt jatketaan ja tosiaan on hienoa, että nyt se on saanut näkyvyyttä ja sen merkitys ymmärretään.

Ja toki, nyt kun Merija tuossa puhui muutoksesta ja siitä, että me aina varmasti eletään tai on eletty aina muutoksen keskellä. Ja sitä tietenkkin korostetaan joka ajassa. Mutta ehkä nyt voisi kuitenkin sanoa, että jollakin tavalla poikkeuksellisen nopeaa muutosvauhtia, vauhdin aikaa me eletään tällä hetkellä. Ja se tietenkkin lyö leimansa tähän meidän koulutustarjontaan. Siellä painotukset vaihtuu, että nyt on nimenomaan tässä ajassa esimerkiksi tämä työhyvinvointi, digitalisaatio on niitä painotuksia. Niihin nyt sitten reagoidaan. Mutta se vielä, että miten näkyy meidän toiminnassa nämä muutokset nimenomaan, niin meidän tavallaan organisaatiokin elää koko ajan ajassa ja muutoksessa ihan meidän asiantuntijuusalueiden ja tarjonnan osalta. Että meillä ei sellaista pysyvää, staattista tilaa ole olemassa. Elikkä jos meinataan pysyä, ja kun halutaan pysyä tässä mukana, niin jatkuvaa

hereillä oloa tämä edellyttää. Elikkä ennakointia tehdään kovasti ja siihen sitten peilataan tätä tutkimustietoa, joka sitten on aina pikkasen etuajassa parhaimmillaan. Elikkä tätä kautta me pystytään sitten rakentamaan niitä koulutustuotteita tarpeeseen ja parhaimmillaan jopa niin, että me pystytään meidän asiakkaalle tarjoamaan semmoisia koulutustuotteita, joita he eivät ehkä vielä osaa itse kaivatakaan. Pystytään ikään kuin sillä omalla asiantuntemuksella herättämään meidän asiakkaiden ajatuksia ja ideoita siitä omasta kehittämisestä. Niin näin mennään.

Mutta sen verran vielä tietenkäin tähän jatkuvaan oppimiseen voisin lopuksi todeta, että tässä tällainen yksilötason jatkuva oppiminen on se lähtökohta, miten tätä tarkastellaan. Mutta meidän toiminnassa sitten tämä näkyy myös sillä tavalla, että me rakennetaan selkeästi koulutustuotteita myös organisaatioille. Tokihan sielläkin on yksilöt niitä, jotka vie näitä asioita sitten eteenpäin, mutta että hyvin tyypillistä on, että meillä on koulutushankkeita, jossa on esimerkiksi yrityksestä tai julkishallinnon organisaatiossa puolenkymmentä työntekijää jotakin uutta asiaa omaksumaan. Ja me tarjotaan sitten siihen koulutukset ja eväät kehittämiselle ja sitten he lähtee omassa organisaatiossaan tätä asiaa viemään eteenpäin meidän tukemana. Että me nähdään tällä tavalla vähän laajempaakin tämä jatkuva oppiminen tällä hetkellä kuin vain pelkästään yksilöiden täydennyskoulutuksen.

Hanna Marttiini: Aivan. Tässä olisin kysynyt, että kun teillä on suuri osa asiakkaista työikäisiä ja työssä olevia, että miten te olette sitten nämä koulutukset räätälöineet joustavasti, että se on mahdollista myös kouluttautua työn ohessa?

Antti Koski: Joo kyllä. Elikkä tässä on, kun katsoo vähän pidemmälle taaksepäin, on tapahtunut iso muutos. Mennään 10 vuotta taaksepäin, niin koulutukset järjestettiin - karrikoiden hieman, mutkia suoriksi – perjantai-iltaisain tai lauantapäiväisin. Ei toimi tänä päivänä enää, että meidän asiakkaat tulee aina paikalle tiettyä aikana ja sitten vielä ehkä hyvin rajattuna ajanjaksoina tai pätkinä. Vaan tänä päivänä täydennyskoulutus on enemmän tai vähemmän viety verkkoon, verkkoympäristöön. Se on ollut jo pitkään kehityssuunta, että siihen suuntaan on menty. Ja yhä enemmän myös tällaisen opetuksen, koulutuksen lisäksi, kun siinä rinnalla on hyvin usein tällaista erilaista ohjausta, kehittämisprojektien kehittämistä ja ohjausta, niin myös nämä on viety verkkoon. Ja tämä ajasta ja paikasta riippumaton opetus on tullut niin keskeisenä osana. Meidän pitää pystyä vastaamaan kyllä siihen tarpeeseen. Meidän asiakkaatkin elää hektistä elämää ja se arki on hektistä. Ja kyllä meidän täytyisi sitten pystyä joustaa tämän pedagogiikan kautta, verkkopedagogiikan kautta sitten näihin tilanteisiin. Että hyvin joustavasti asiakkaan ehdoilla sitten koulutuksia ja niihin liittyviä erilaisia ohjauksia sitten järjestetään. Ja tämä on selkeä suuntaus.

Nyt sitten tuossa tietenkäin tekee tulosaan meilläkin kovaa vauhtia nämä MOOCit, joissa me ollaan jo siinä pisteessä, että koulutettavat tekee niitä täysin omaan tahtiin. Meillä juuri tässä tällä viikolla itseasiassa ollaan viemässä tätä asiaa eteenpäin ja ensi viikolla lanseerataan MTI:n kehittämä kestävä matkailu koulutustuote, jossa kaikki tapahtuu — periaatteessa, jos meidän systeemit ja järjestelmät toimii — koulutuksen maksutapahtumasta lähtien asiakas hoitaa kaiken itsenäisesti. Saa suorituksen, arvioinnit tulee täysin automaattisesti. Meillä on henkilöstöä siellä taustalla tukena, mutta jos kaikki toimii, tukea tarvitaan vaan siinä tilanteessa, kun joku meidän järjestelmässä pettää. Elikkä hyvin pitkälle nyt näissä tässä ajasta ja paikasta riippumattomassa opetuksessa ollaan menty. Ja nyt on hienoa, että meillä on yliopistolla sitten myös tiedekunnissa tartuttu tämältyyppisen koulutuksen kehittämistyöhön. Toki me ollaan vielä siinä alkutaipaleella, mutta että ensimmäiset hyvät esimerkit on jo MOOCeista olemassa ja uskon että ne kannustaa kyllä jatkokehittämistäkin.

Hanna Marttiini: Voisitko vähän avata, mitä tarkoittaa tämä MOOC?

Antti Koski: Joo, eli käytännössä kysymys on täysin ajasta ja paikasta riippumattomasta opetuksesta.

Hanna Marttiini: Joo, eli verkossa?

Antti Koski: Verkossa tapahtuva, joo kyllä.

Hanna Marttiini: Aivan. Mielenkiintoista ja varmasti tässä päivässä ja nykyaikaa ja tuo sitä joustavuutta täydennyskoulutukseen.

Antti Koski: Kyllä joo. Soveltuu tietynlaisiin koulutuksiin. Eihän se kaikkeen. Totta kai siinä häviää vuorovaikutus ja näin. Mutta se, että tietoa pystytään jakamaan ja sitä peruskoulutustyötä tekemään näitäkin kautta. Mutta toki ne on johonkin kohtaan oikein sopivia ja mainioita ratkaisumalleja.

Hanna Marttiini: Kyllä, vaihtoehtoja on. Mutta kiitoksia oikein paljon Merija ja Antti. Nyt me saatiin paljon tietää jatkuvasta oppimisesta, mikä todella laajenee entisestään. Kiitoksia teille.